

Kirkollishallituksen istunto 15.9.2021

Pöytäkirja

Aika: 15.9.2021 klo 13.00-14:30
Paikka: Kirkollishallituksen kokoustilat, Karjalankatu 1, Kuopio
Läsnä: arkkipiispa **Leo** (puheenjohtaja), metropoliitta **Arseni**, metropoliitta **Elia**, kirkkoherra **Marko Patronen**, **Ritva Bly**, **Anna-Katriina Salmikangas**, **Matti Tolvanen**
Esittelijät: palvelukeskuksen johtaja **Hannele Meskus**, palvelukeskuksen lakimies **Jari Rantala**, taluspäällikkö **Henna Mynttinen**, kirkkopalvelujen koordinaattori **Sirpa Okulov**, kiinteistöpäällikkö **Matti Rouvinen**
Sihteeri: Asta Hyttinen
Este: nunna Elisabet

***

Arkkipiispa Leon esittely

62

Palvelukeskuksen johtajan toimen täyttäminen

Esitys:

Palvelukeskuksen johtajan toimi julistetaan haettavaksi ja haku aika päättyy 30.10.2021. Hakuprosessin hoitamisesta annetaan tarjousten perusteella toimeksianto ulkopuoliselle toimijalle.

Perustelut:

Kirkon hallinnon uudistamisprosessiin liittyen palvelukeskuksen johtajan toimi on täytetty määräaikaikaisesti 31.12.2021 saakka. Johtajan toimen määräaikaikaiselle täyttämiseksi ei ole enää perustetta ja sen vuoksi johtaja valitaan toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen. Johtajan toimen täyttäminen edellyttää erityistä ammattitaitoa hakuprosessin hoitamisessa ja sen vuoksi valinnassa käytetään asiantuntijaorganisaatiota apuna.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Ritva Bly jätti päätökseen eriävän mielipiteen seuraavasti: Palvelukeskuksen johtajan toimea ei julisteta haettavaksi, vaan päätetään, että nykyinen toimenhaltija vakinaistetaan, koska hän on hoitanut toimea maaliskuusta 2020 saakka, rahoitus ei ole ollut projektiluonteinen eikä tehtäväkuvaan ole esitetty oleellisia muutoksia.

***

Palvelukeskuksen lakimiehen esittely

63

Kirkolliskokousaloite seurakuntien ja luostarien johtamisesta

Esteellisyys: Ritva Bly

Ritva Bly, Elina Palola ja Ulla Saarinen ovat tehneet aloitteen kirkkoherran ja luostarin johtajan toimen täyttämiseksi 4-5 vuoden määräajaksi, **liite 63**.

Esitys:

Kirkollishallitus esittää aloitteen hylkäämistä ja lähettää aloitteen kirkolliskokouksen lakivaliokunnan käsiteltäväksi.

Perustelut:

Kirkkoa ja sen hallintoa koskevassa uudistuksessa ei ole tarpeellista puuttua seurakuntien toimenhaltijoiden työsuhteiden ehtoihin. Kirkolliskokouksen asettaman lakityöryhmän toimeksiantoon on sisältynyt tehtävä pohtia luostarin johtajan asemaa ja asiasta päätetään lakivaliokunnan mietinnön pohjalta.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Merkittään, että Ritva Bly ei osallistunut asian käsittelyyn, eikä päätöksentekoon.

***

Palvelukeskuksen lakimiehen esittely

64

Kirkolliskokousaloite seurakuntien luottamuselinten kehittämisestä

Tuovi Haikala on tehnyt aloitteen seurakuntien toimielinten ja luottamushenkilöiden vaalikausien rajoittamisesta ja toimielimiin kuulumisesta sekä toimikunnista luopumisesta, **liite 64**.

Esitys:

Kirkollishallitus lähettää aloitteen kirkolliskokouksen lakivaliokunnan käsiteltäväksi.

Perustelut:

Aloite käsittelee asioita, jotka ovat olleet osa lakityöryhmälle annettua toimeksiantoa ja asiasta päätetään lakivaliokunnan mietinnön pohjalta.

Päätös:

Esityksen mukaan.

***

Palvelukeskuksen lakimiehen esittely

65

Kirkolliskokousaloite asiakirjojen julkisuudesta

Esko Huovinen on tehnyt aloitteen seurakuntien asiakirjojen julkisuudesta ja oikeudesta saada asiakirjoja, **liite 65**.

Esitys:

Kirkollishallitus esittää, että aloite hylätään ja lähettää aloitteen kirkolliskokouksen lakivaliokunnan käsiteltäväksi.

Perustelut:

Voimassa oleva lainsäädäntö oikeuttaa jokaisen saamaan pyytämiään julkisia asiakirjoja ja kirkon toimielimet ovat velvollisia julkaisemaan julkiset päätökset. Tämän vuoksi aloite ei anna aihetta toimenpiteisiin.

Päätös:

Esityksen mukaan.

***

Palvelukeskuksen lakimiehen esittely

66

Kirkolliskokousaloite kirkollisen oikeuden palauttamiseksi Suomen ortodoksiseen kirkkoon

Ioannis Lampropoulos, Teo Merras ja Mikko Sidoroff ovat tehneet aloitteen kirkollisen tuomioistuimen palauttamiseksi Suomen ortodoksiseen kirkkoon, **liite 66**.

Esitys:

Kirkollishallitus lähettää aloitteen kirkolliskokouksen lakivaliokunnan käsiteltäväksi.

Perustelut:

Kirkollishallitus toteaa, että vuoden 2007 alusta voimaan astuneen ja nykyisin voimassa olevan lain ja kirkkojärjestyksen mukaan tuomiovalta oikeudellisissa asioissa on maallisilla tuomioistuimilla sen jälkeen, kun kirkollinen kurinpitomenettely ja kirkollinen ylioikeus päätettiin lopettaa.

Kirkolliskokouksen asettaman lakityöryhmän toimeksiantoon sisältyy tehtävä pohtia, miten oikeudenkäyntejä maallisissa tuomioistuimissa voitaisiin vähentää tulevaisuudessa. Asiasta päätetään lakivaliokunnan mietinnön pohjalta.

Päätös:

Esityksen mukaan.

***

Palvelukeskuksen lakimiehen esittely

67

Kirkolliskokousaloite hiippakuntarajojen muuttamisesta

Nunna Elisabet on tehnyt aloitteen hiippakuntarajojen muuttamisesta, **liite 67**.

Esitys:

Kirkollishallitus esittää aloitteen hylkäämistä ja lähettää aloitteen kirkolliskokouksen lakivaliokunnan käsiteltäväksi.

Perustelut:

Kirkollishallitus toteaa, että voimassa olevan lain ja kirkkojärjestyksen mukaisesti piispa tai piispainkokous voi esittää muutoksia hiippakuntien ja seurakuntien alueisiin ja rajoihin, mutta esityksiä ei ole tehty.

Päätös:

Esityksen mukaan.

***

Palvelukeskuksen lakimiehen esittely

68

Kirkolliskokousaloite piispojen työoikeudellisesta asemasta

Nunna Elisabet on tehnyt aloitteen piispojen työoikeudellisesta asemasta ja eläkeiästä, **liite 68**.

Esitys:

Kirkollishallitus lähettää aloitteen kirkolliskokouksen lakivaliokunnan käsiteltäväksi.

Perustelut:

Kirkollishallitus toteaa, että kirkolliskokous on asettanut lakityöryhmän valmistelemaan esityksiä lain ja kirkkojärjestyksen muutoksista toimeksiannon mukaisissa asioissa. Asiasta päätetään lakivaliokunnan mietinnön pohjalta.

Päätös:

Esityksen mukaan.

***

Palvelukeskuksen lakimiehen esittely

69

Kirkolliskokousaloite palvelukeskuksen johtajan ja lakimiehen kelpoisuusehtoihin ja lakimiehen tehtävien hoitoon

Nunna Elisabet on tehnyt aloitteen palvelukeskuksen johtajan ja lakimiehen kelpoisuusehtojen muuttamisesta ja lakimiehen toimen hoitamisesta ostopalveluna, **liite 69**.

Esitys:

Kirkollishallitus esittää aloitteen hylkäämistä ja lähettää aloitteen kirkolliskokouksen lakivaliokunnan käsiteltäväksi.

Perustelut:

Kirkollishallitus toteaa, että kirkolliskokous on vuonna 2011 päättänyt hallinnon uudistamiseen liittyen, että palvelukeskus perustetaan ja päättänyt vuonna 2012, että entinen lainoppineen kirkkoneuvoksen toimi jaetaan kahteen osaan, palvelukeskuksen johtajan ja lakimiehen toimiin ja samalla on päätetty toimien kelpoisuusehdoista. Kelpoisuusehtojen muuttamiseen ei ole ilmennyt tarvetta ja kirkon keskushallintoon liittyvien tehtävien hoitaminen edellyttää toimien säilyttämistä nykyisellään. Johtaja ja lakimies valmistelevat sekä esittelevät kirkollishallituksessa kaikki kirkon toiminnan kannalta keskeiset hallinnolliset ja lainsäädäntöön liittyvät asiat ja heillä on oltava hyvä asiantuntemus ja käsitys Suomen ortodoksisen kirkon toiminnasta. Lakimiehen palvelujen ostaminen ulkopuolelta ei ole tarkoituksenmukaista, eikä taloudellisesti järkevää.

Päätös:

Esityksen mukaan.

***

Palvelukeskuksen lakimiehen esittely

70

Kirkolliskokousaloite apulaispiispan valinnasta

Timo Tynkkynen on tehnyt aloitteen Suomen ortodoksiselle kirkolle valittavasta apulaispiispasta, **liite 70**.

Esitys:

Kirkollishallitus esittää aloitteen hyväksymistä ja lähettää aloitteen kirkolliskokouksen hallintovaliokunnan käsiteltäväksi.

Perustelut:

Kirkollishallitus toteaa, että vuoden 2019 kirkolliskokous ei voinut valita apulaispiispaa, vaikka kirkollishallitus oli valintaa esittänyt sen vuoksi, että piispainkokous ei ollut määritellyt apulaispiispan tehtävää ja sijoituspaikkaa. Piispainkokous on päättänyt esittää, että apulaispiispa valitaan Helsingin hiippakunnan piispan alaisuuteen nimikkeellä Haminan piispa. Lisäksi piispainkokous on määritellyt apulaispiispan tehtävät.

Päätös:

Esityksen mukaan.

***

Taluspäällikön esittely

71

Lapin ortodoksisen seurakunnan aloite määrärahan varaamisesta vuosille 2022–2025 käytettäväksi koltansaamenkielisten liturgisten tekstien ja Raamatun tekstien kääntämiseen

Lapin ortodoksinen seurakunta esittää, että kirkolliskokous varaa 15 000 euron vuosittaisen määrärahan vuosille 2022–2025 käytettäväksi koltansaamenkielisten liturgisten tekstien ja Raamatun tekstien kääntämiseen. **Liite 71.**

Esitys:

Kirkollishallitus esittää enintään 15 000 euron varaamista talousarvioon vuosille 2022–2025. Avustuksen määrä tarkistetaan ja päätetään vuosittain talousarvion yhteydessä, kirkon taloustilanne huomioon ottaen. Liturgiseen käyttöön käännetyt tekstit on lähetettävä piispainkokouksen käsittelyyn. Aloite lähetetään kirkolliskokouksen talousvaliokunnan käsittelyyn piispainkokouksen hyväksymän käännösuunnitelman mukaisesti.

Perustelut:

Uusia käännöksiä tarvitaan jumalanpalveluksissa sekä Saamen Radion koltankielisissä hartausohjelmissä. Lisäperusteluja on **liitteenä 71** olevassa aloitteessa.

Päätös:

Esityksen mukaan.

***

Taluspäällikön esittely

72

Vuoden 2022 talousarvion linjaukset

Talouden BKT:n arvioidaan kasvavan 2,5 prosenttia vuonna 2022 ja 1,5% vuonna 2023. Valtionvarainministeriön arvio perustuu oletukselle, että covid-19-epidemian tilanne mahdollistaa rajoitusten lieventämisen ja purkamisen. (VM ennuste 12.5.2021).

Valtionvarainministeriön ehdotus vuoden 2022 tulo- ja menoarvioksi julkaistiin 13.8.2021. Ortodoksiselle kirkolle on talousarviossa esitetty valtionavustusta 2 649 000 euroa vuodelle 2022 (sisältää indeksitarkistuksen 1,5%). Hallituksen esitys vuoden 2022 talousarvioksi julkistetaan 27.9.2021.

Palta ry:n ja Kirkon alat ry:n välisen työehtosopimuksen sopimuskausi päättyy 31.1.2022. Vuoden 2022 neuvottelut ovat vielä avoinna, joten mahdollisista palkankorotusten tasosta ei ole tietoa.

Alustava talousarvio laaditaan edellisten vuosien toteutuneiden lukujen, kustannuspaikoista vastaavien toimihenkilöiden arvioiden perusteella sekä tehdyt päätökset huomioon ottaen. Arvion pohjana on myös käytetty vuoden 2021 toteutuman tietoja. Talousarvion sitovuustaso on kustannuspaikka.

Suomen ortodoksisen kirkon tulot muodostuvat valtionavustuksesta, seurakunnilta saatavista keskusrahastomaksuista, muista toiminnan tuotoista ja sijoitustoiminnan tuotoista. Henkilöstökulut, annetut avustukset sekä eläkekassan menot muodostavat suurimmat kirkon menoerät.

Esitys:

Talousarviosta päätetään lokakuun istunnossa. Valmistelua varten kirkollishallitus keskustelee talousarvion periaatteista ja kiinnittää linjauksissa huomiota ainakin seuraaviin asioihin:

Suomen ortodoksisen kirkon tuloihin vaikuttavat asiat:

- Seurakunnilta kerättävästä keskusrahastomaksusta suurin osa pohjautuu seurakuntien verotuloihin. Vuoden 2020 kirkolliskokous päätti korottaa verotuloista määräytyvän keskusrahastomaksun perustetta 0,24 prosentista 0,30 prosenttiin. Korotuksella katetaan yhteisiä palveluja, kuten yhteinen lehti, taloushallinnon palvelut, kiinteistöpalvelut ja vapaaehtoistyöpalvelut. Nykyisellä tasolla keskusrahastomaksua arvioidaan kertyvän verotuloista 2 515 000 euroa vuodelle 2022.
- Muut toimintatuotot pienenevät edellisiin vuosiin verrattuna. Toimintatuottojen pieneneminen johtuu taloushallinnon palkkioiden vähenemisestä. Talous- ja palkkahallintoon määriteltiin ja päätettiin yhtenäinen palvelumalli ja siihen kuuluvat peruspalvelut katetaan keskusrahastomaksulla, eikä niistä enää veloiteta seurakuntia erikseen.
- Sijoitus ja rahoitustoiminnan tuotot arvioidaan varovaisuuden periaatetta käyttäen. Sijoitus- ja rahoitustoiminnan kulut muodostuvat sijoitusasuntojen aiheuttamista kuluista, rahoituslainojen koroista sekä muista rahoituskuluista. Korkotuottoihin antolainauksesta arvioidaan Skiitta Oy:lle annetun lainan korko. Korkokulujen arvioidaan pysyvän edelleen alhaisella tasolla.

Suomen ortodoksisen kirkon kuluihin vaikuttavat asiat:

- Henkilöstökulujen arvioidaan olevan suuremmat kuin vuoden 2020 toteutuneet kustannukset mutta samalla tasolla kuin vuoden 2021 talousarvion henkilöstökustannukset. Henkilöstökulujen merkittävimmät muutokset aikaisempiin vuosiin verrattuna ovat: yhteisen lehden resurssointi, mahdollinen apulaispiispan valinta sekä mahdollinen diakonia ja vapaaehtoistyön koordinaattori.
- Kirkko on jakanut erilaisia avustuksia noin 1,5 miljoonaa euroa vuosittain. Avustusten arvioidaan pysyvän entisellä tasolla.
  - Peruskorjausavustukset olisivat 200 000 euroa.
  - Toiminta-avustuksista suurimman osan muodostavat kolttia ja syrjäseutuja tukevat avustukset. Valtiolta on anottu lupa vuosittain jakaa edelleen osa kirkon saamasta valtionavusta syrjäseutuja tukevaan toimintaan.
  - Kirkon yhteistyö järjestöjen (ONL, Filantropia ja PSHV) sekä Valamon opiston kanssa on tehty yhteistyösopimukset.
    - PSHV:n osalta toiminnan muutokset ovat muuttaneet yhteistyösopimusta sekä järjestön avustamista.
    - Filantropian yhteistyösopimus on käsitelty kirkollishallituksessa 26.8.2021 ja siinä esitetään Filantropian vuosiavustuksen nostamista 150 000 euroon edellisen 125 000 euron sijaan.
    - ONL:n vuosiavustus pysyisi ennallaan mutta ONL olisi merkittävässä roolissa vuoden 2023 kirkkopäivien järjestämisessä. Kirkollishallitus käsittelee kirkkopäivien järjestämisestä tehtyä esitystä istunnossaan 9.6.2021 ja esitti varattavaksi kirkkopäivien järjestelyihin vuodelle 2022 45 000 euroa ja vuodelle 2023 95 000 euroa. Budjetin osalta esitys lähetettiin kirkolliskokouksen talousvaliokunnan käsittelyyn.
- Kirkon oman eläkekassaan kuuluvien maksettavien eläkkeiden määrän arvioidaan kasvavan maltillisesti edelliseen vuoteen verrattuna. Eläköitymiset kasvattavat maksettavien eläkkeiden

määrää. Keva on laskenut kirkollishallitukselle papiston eläkekassan jäljellä olevan eläkevastuun määrän vuosina 2017-2020. Kokonaiseläkevastuun määrä on ollut vuosittaisissa laskelmissa hiljalleen aleneva.

- Palvelujen ostoon arvioidaan kuluvan noin 1,2 miljoonaa euroa vuonna 2022. Merkittävimmät muutokset edellisiin vuosiin verrattuna ovat hallinnonmuutokseen käytettyjen asiantuntijakulujen väheneminen, lehden julkaisuun liittyvien kulujen lisääntyminen sekä järjestelmien hankkimiseen ja päivittämiseen liittyvät kulut.
  - Vuoden 2022 taloussuunnitelmassa otetaan käyttöön kiinteistöjärjestelmä, tehdään tarvittavat muutokset jäsenrekisterin järjestelmiin henkilötunnuksen ja viranomaisten lomakkeiden muuttuessa ja suunnitellaan matkalaskujärjestelmän käyttöönottoa.
- Kuopion keskustalon ja Joensuun seminaarirakennuksen osalta vuoden 2022 aikana tehdään välttämättömiä korjauksia, kuten keskustalon pohjaviemäreiden huuhtelu ja kunnan tarkistus.

Muut talousarvioon vaikuttavat asiat:

- Uusien järjestelmien osalta investointikuluihin kirjataan mahdolliset lisenssihankinnat. Investointeihin vaikuttaa myös mahdollinen arkkipiispan istuimen hankinta Helsingin hiippakuntaan, kirkon osuuden arvioidaan olevan noin 15 000 euroa.
- Palvelukeskuksen arviointi on valmistelussa, eikä sen taloudellisia vaikutuksia ole pystytty arvioimaan tähän talousarviovaiheeseen.
- Tulevassa kirkolliskokouksessa käsitellään kirkolliskokousaloitteet vuosilta 2020 ja 2021. Käsiteltävät aloitteet on koottu **liitteeseen 72 b, EI JULKINEN**. Niiden alustavia taloudellista vaikutuksia on arvioitu myös liitteessä. Aloitteiden etenemiseen tarvitaan taloudellisia resursseja ja harkintaa siitä, mitä voidaan toteuttaa talousarvion puitteissa.

Yksityiskohtainen talousarvioesitys käsitellään lokakuun kirkollishallituksen istunnossa.

Liitteet:

Talousarvio 2022. **Liite 72 a, EI JULKINEN**.

Aloitteiden vaikutukset kirkon talousarvioon. **Liite 72 b, EI JULKINEN**.

Päätös:

Esityksen mukaan.

***

Talouspäällikön esittely

73

OP Säästämisen ja sijoittamisen sopimus Pohjois-Savon Osuuspankkiin (EI JULKINEN)

***

Kirkkopalvelujen koordinaattorin esittely

74

Kirkolliskokousaloite Suomen ortodoksisen kirkon barometrin käynnistämisestä

Kirkolliskokousedustajat Elina Palola, Ulla Saarinen ja Aleksander Roszczenko esittävät, että kirkolliskokouksen olisi varattava noin 18 000 euron määräraha yhteistyösopimuksen toteuttamiseen Itä-Suomen yliopiston teologian osaston ja Suomen ortodoksisen kirkon kanssa. Yhteistyösopimus mahdollistaisi barometrin toteuttamisen. Barometrissä tulisi kerätä pitkällä aikavälillä kattuvaa perustietoa kirkon tilasta, toiminnasta ja kehityksestä sekä kulloinkin ajankohtaisista kirkon kannalta tärkeitä ilmiöistä ja kysymyksistä.

Esitys:

Kirkollishallitus esittää aloitteen hyväksymistä ja sen lähettämistä sivistysvaliokuntaan.

Perustelut:

Barometrin avulla kirkko voi saada tietoja päätöksenteon tueksi ja pitkän aikavälin seurantaan tärkeitä ja/tai ajankohtaisista asioista. Muun muassa lainsäädännön uudistukset ja hallinnonuudistus ovat vielä kesken, joten tämä hanke ei ole ajankohtainen. Asiasta päätetään vuosittain talousarvioesityksen puitteissa.

Päätös:

Esityksen mukaan.

***

Kiinteistöpäällikön esittely

75

Kaakkois-Suomen ortodoksisen seurakunnan konservointiavustushakemus

Vuoden 2021 konservointiavustuksista on kohdentamatta 6 500 euroa. Kaakkois-Suomen ortodoksinen seurakunta hakee konservointiavustusta 7 380 euroa Haminan pyhien apostolien Pietarin ja Paavalin kirkon kuninkaan ovien kuuden ikonin ja riisojen konservointiin sekä 1 070 euroa Imatran kirkon huonokuntoisen Panteleimonin ikonin konservointiin. **Liite 75 a-c.**

Esitys:

Kaakkois-Suomen ortodoksiselle seurakunnalle myönnetään 6 000 euroa Haminan kirkon kuninkaan ovien ikonien konservointiin sekä 500 euroa Imatran kirkon Panteleimonin ikonin konservointiin.

Kaakkois-Suomen ortodoksisista seurakuntaa muistutetaan Haminan pyhien apostolien Pietarin ja Paavalin kirkon ikonostaasin kokonaisvaltaisen restaurointisuunnitelman laatimisesta yhteistyössä kirkon johtavan konservaattorin ja museoviraston kanssa.

Perustelut:

Kaakkois-Suomen seurakunta on saanut konservoinnista tarjouksen Papinniemen konservointi Oy:ltä. konservoinnin kokonaiskustannukset ovat 7 380 euroa ja seurakunnan omavastuuosuuseksi jää esityksessä 1 810 euroa. Seurakunnalla on keskeneräisenä hankkeena myös Lappeenrannan pappilarakennuksen mittava peruskorjaus ja muutostyökokonaisuus, joten avustuksen myöntäminen on perusteltua.

Kirkon johtava konservaattori Antti Narmala on antanut Haminan kirkon kuinkaan ovien ikonien konservoimisesta lausunnon 2020:

”Pyhä portti ei voi olla ikonostaasista erillinen restaurointikohde. Restauroidun portin tulee olla esteettisesti yhtenevä ikonostaasin muun rakenteen (maalatut ja kuullatut puuosat) kanssa. Koska portin restauroinnin aste sanelee koko ikonostaasin rakenteen restauroinnin asteen, tulee ennen urakan aloittamista teettää konservointi- ja restaurointisuunnitelma koko ikonostaasista ja pyytää suunnitelmasta Museoviraston lausunto. Konservointi ja restaurointi voidaan toteuttaa pitkänkin ajan kuluessa, aina kun siihen on taloudellisia edellytyksiä, mutta työn on edettävä suunnitelmallisesti ja valvojan viranomaisen kanssa sovitulla tavalla.”

Päätös:

Esityksen mukaan.

***

Kiinteistöpäällikön esittely

76

Saimaan ortodoksisen seurakunnan peruskorjausavustushakemus

Vuoden 2021 peruskorjausavustuksista on kohdentamatta 26 000 euroa.

Saimaan ortodoksinen seurakunta anoo peruskorjausavustusta Mikkelin Ylienkeleli Mikaelin kirkon korjaustöiden yhteydessä toteutettuihin välttämättömiin lisä- ja muutostöihin yhteensä 6 000 euroa.

Liite 76.

Esitys:

Saimaan ortodoksiselle seurakunnalle myönnetään peruskorjausavustusta Mikkelin kirkon korjaustöihin 6 000 euroa.

Perustelut:

Saimaan ortodoksinen seurakunta on toteuttanut Mikkelin ylienkeleli Mikaelin kirkon ja seurakuntasalin korjaustöitä vuoden 2018 tapahtuneesta palovahingosta lähtien. Piha-alueen kunnostaminen on tämän mittavan korjauskokonaisuuden viimeisimpiä töitä. Seurakunnan taloudellinen tilanne on heikko ja korjaustöiden yhteydessä tehdyt lisä- ja muutostyöt ovat olleet välttämättömiä. Tämän vuoksi lisäavustuksen myöntäminen on perusteltua.

Päätös:

Esityksen mukaan.

***

Kiinteistöpäällikön esittely

77

Lapin ortodoksisen seurakunnan peruskorjausavustushakemus

Vuoden 2021 peruskorjausavustuksista on kohdentamatta 20 000 euroa.

Lapin ortodoksinen seurakunta anoo peruskorjausavustusta jo avustettujen hankkeiden loppuun saattamiseksi 8 000 euroa. **Liite 77.**

Esitys:

Lapin ortodoksiselle seurakunnalle myönnetään peruskorjausavustusta 8 000 euroa Ivalon kirkon piha- ja muiden töiden loppuun saattamiseen, Rovaniemen kirkon paloilmoinjärjestelmään sekä seurakunnan pyhäkköjen sähkölaitteistojen tarkastusten yhteydessä havaittujen puutteiden korjaamiseen.

Perustelut:

Lapin ortodoksinen seurakunta on toteuttanut 2021 vuonna useita pyhäkköjen korjaus- ja kunnostushankkeita. Hankkeiden kustannukset ovat nousseet yleisen kustannusten nousun vuoksi ja töiden yhteydessä on toteutettu välttämättömiä käyttöturvallisuutta parantavia lisä- ja muutostöitä. Seurakunnan taloudellisen tilanteen vuoksi on perusteltua myöntää lisäavustusta hankkeiden loppuun saattamiseen.

Päätös:

Esityksen mukaan.

***

Kiinteistöpäällikön esittely

78

Joensuun ortodoksinen seurakunnan peruskorjausavustushakemus

Esteellisyys: Matti Tolvanen

Vuoden 2021 peruskorjausavustuksista on kohdentamatta 12 000 euroa.

Joensuun ortodoksinen seurakunta anoo peruskorjausavustusta 3 300 euroa Lieksan pappila- ja seurakuntasalirakennusten kuntoarvioiden tekemiseen. Kuntoarvioiden kokonaisarvo on 5 828 euroa, joten seurakunnan omavastuuosuudeksi jää 2 528 euroa. **Liite 78 a-c.**

Esitys:

Joensuun ortodoksiselle seurakunnalle myönnetään peruskorjausavustusta 3 300 euroa kahden kuntoarvion teettämiseen.

Perustelut:

Seurakunta on päättänyt toteuttaa huoltokorjauksia Lieksan pappila- ja seurakuntasalirakennuksiin. Hankkeiden kokonaiskustannukset ovat olleet kiinteistölautakunnan mielestä liian pienet nykyiseen kustannustasoon nähden. Seurakunta on päättänyt teettää kuntoarviot tukemaan korjaushankkeiden suunnittelua.

Joensuun ortodoksinen seurakunta on yhdistymisen jälkeen joutunut selvittämään laajaa kiinteistöverkostoaan, jotta tulevaisuuden investoinnit ja huoltokorjaukset pystyttäisiin suunnittelemaan huolellisesti. Tämä on rasittanut seurakunnan taloutta ja sitonut henkilökunnan ja vapaaehtoisten resurssija. Seurakunnan omistuksessa on yli 45 rakennusta.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Merkitään, että Matti Tolvanen ei osallistunut asian käsittelyyn, eikä päätöksentekoon.

***

Kiinteistöpäällikön esittely

79

Turun ortodoksisen seurakunnan peruskorjausavustushakemus

Vuoden 2021 peruskorjausavustuksista on kohdentamatta 8 700 euroa.

Turun ortodoksinen seurakunta anoo peruskorjausavustusta 22 000 euroa Turun seurakuntasalin perusparannustöiden pienurakka- ja rakennuttajakuluihin. **Liite 79 a-c.**

Esitys:

Turun ortodoksiselle seurakunnalle myönnetään 8 700 euroa seurakuntasalin peruskorjauksen pienurakka- ja rakennuttajakuluihin.

Perustelut:

Turun seurakunnan seurakuntasaliin suunniteltu kevyt pintaremontti on päätetty toteuttaa tilan perusparannuksena. Tilan kaikki pinnat ja tekniikka uusitaan vastaamaan tämän päivän olosuhdevaatimuksia ja seurakunnan tarpeita. Remontin kustannukset ovat tämän vuoksi varsin mittavat, mutta silti linjassaan kiinteistötyöryhmän arvioiman Ki Oy Aleksandran korjaustarpeen kanssa (n. 960 €/m²). Seurakunnan omavastuuosuudeksi jää rahoituslaskelman mukaisesti 128 675 euroa.

Seurakunnan omaisuudenhoidon kannalta olisi ehdottoman tärkeää aloittaa Aleksandran peruskorjauksen suunnittelu selvittämällä ensivaiheessa hankkeen reunaehdot ja mahdollisuudet sekä teettämällä perusteelliset rakenteelliset kuntotutkimukset myös talotekniikan osalta.

Päätös:

Esityksen mukaan.

***

Palvelukeskuksen johtajan esittely

80

Kirkolliskokousaloite kulttuuriperintöstrategian reunaehdoista ja tavoitteista

Kirkolliskokousedustajat Tuovi Haikala ja nunna Elisabet ovat tehneet aloitteen kirkolliskokoukselle kulttuuriperintöstrategian reunaehdoista ja tavoitteista. **Liite 80.**

Esitys:

Kirkollishallitus esittää aloitteen hylkäämistä ja sen lähettämistä sivistysvaliokuntaan. Kirkon kulttuuriperintöstrategian valmistelua varten perustetaan työryhmä. Työryhmän puheenjohtajaksi ehdotetaan professori Heikki Hankaa, Musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitoksen johtaja, Jyväskylän yliopisto. Muiksi jäseniksi FT, tiedonhallinnan asiantuntija Sari Hirvonen, FT, intendentti

Katariina Husso ja TT, yliopistotutkija Maria Takala-Roszczenko sekä TM, ortodoksisen seminaarin johtaja Mikko Sidoroff.

Perustelut:

Kirkon kulttuuriperintöstrategian vuosille 2015-2020 voimassaoloaika on päättynyt. Kirkolliskokous 2019 hyväksyi sivistysvaliokunnan mietinnön kulttuuriperintöön liittyvistä toimenpiteistä, joiden aikajänne ja priorisointijärjestys on tekemättä. Kirkollishallitus käsitteli aloitetta 16.9.2020 kokouksessaan ja teki päätöksen, että kirkon kulttuuristrategia päivitetään vuonna 2021 ja määrittää kirkolliskokouksen 2019 sivistysvaliokunnan mietinnössä listatuille toimenpiteille aikajänteen ja priorisointijärjestyksen sekä ottaa huomioon talouden kannalta kestävät lähtökohdat ja reunaehdot.

Suomen ortodoksisen kirkon kulttuuriperintöstrategia 2015–2020 hyväksyttiin vuoden 2014 kirkolliskokouksessa. Kulttuuriperintöstrategian päivittämisestä on tehty em. aloite kirkolliskokoukselle 2020. Sekä kirkollinen että kansallinen toimintaympäristö on muuttunut strategiaan 2015–2020 nähden ja edelleen se on muuttumassa kuluvan vuoden aikana, mikä vaikuttaa kulttuuriperintöstrategian reunaehtojen ja tavoitteiden määrittämiseen.

Suomen kulttuuriperintötyötä ohjaavan lainsäädännön päivittäminen ja strategiatyö ovat käynnissä seuraavasti:

- Opetus- ja kulttuuriministeriön Suomen ensimmäisen kulttuuriperintöstrategian valmistelu 15.3.2021 – 28.2.2022 (OKM020:00/2021). Strategiatyön tavoitteena on laatia vuoteen 2030 ulottuva valtioneuvoston periaatepäätös kulttuuriperintöstrategiaksi, jossa kulttuuriperintö on voimavara tulevaisuuden kestäville ratkaisuille yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla. <https://minedu.fi/kulttuuriperintostrategia>
- Muinaismuistolain uudistaminen 6.11.2020 – 31.12.2021 (OKM064:00/2020). Laissa (295/1963) säädetään mm. kiinteistä muinaisjäänöksistä ja irtaimista muinaisesineistä. Tehtävänä on lain kokonaisuudistus. <https://minedu.fi/muinaismuistolain-uudistus>
- Arkistolain (831/1994) uudistustyö käynnissä (Arkistolain esiselvitys-työryhmän raportti 23.6.2020).
- Museolaki (314/2019) uudistunut
- Tiedonhallintalain (906/2019) vaikutukset

Lisäksi on huomioitava kirkon toimintaympäristön muutos:

- Kirkon hallinnollinen muutos, seurakuntien yhdistymiset (yhdistyneiden seurakuntien kiinteistöjen, arvoirtaimistojen, arkistojen hallinta)
- Seurakuntien neuvontatyötä tekevän konservaattorin toimen muuttaminen osa-aikaiseksi

Keskeinen ministeriön lainsäädäntö- ja strategiatyö on käynnissä vuoden 2021 aikana ja valmistuu alkuvuodesta 2022. Kirkon kannattaa ottaa em. laki- ja strategiamuutokset huomioon omassa kulttuuriperintöstrategiassaan. Kulttuuriperintöstrategian reunaehtojen ja tavoitteiden määrittely edellyttää tämänhetkisen tilanteen kartoittamista, ajantasaista lainsäädännön huomioimista ja kulttuuriperintöalan monialaista asiantuntemusta.

Suomen ortodoksisen kirkon ja Suomen ortodoksisen kirkkomuseosäätiön yhteistoimintasopimuksessa todetaan, että Suomen ortodoksisen kirkkomuseon säätiö on kansallisen ortodoksisen kulttuuriperinnön keskeinen välittäjä, tavoitteellinen kehittäjä ja alan asiantuntemusta kokoava ja jakava taho. Kirkolla on julkishallinnollisena organisaationa rajalliset mahdollisuudet ulkopuolisiin rahoituslähteisiin toisin kuin säätiöllä. Suomen ortodoksisen kirkkomuseon säätiöllä on tarjota vahvaa asiantuntemusta sekä apua rahoituksen hankinnassa.

Kirkon kulttuuriperintöstrategian valmistelua varten esitetään työryhmän perustamista. Kirkolla on käytettävissä tähän omaa työpanosta (arkisto- ja opetusala) sekä kirkon sidosryhmien (Opetus- ja kulttuuriministeriö, Kansallisarkisto, Museovirasto) ja yhteistyökumppaneiden (esimerkiksi Itä-Suomen yliopisto, Ortodoksinen kirkkomuseo) asiantuntemusta. Työryhmän puheenjohtajaksi ehdotetaan professori Heikki Hankaa (Musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitoksen johtaja, Jyväskylän yliopisto). Hän toimii Suomen ortodoksisen kirkkomuseosäätiön puheenjohtajana ja on toiminut Suomen evankelisluterilaisen kirkon kulttuuriperintöstrategiatyöryhmän puheenjohtajana 2016–2017 (<https://evl.fi/documents/1327140/40465191/KupeStrategia-vuoteen-2024-web.pdf/53df3144-9f01-2fde-e7c2-d27c178d7e8a?t=1535719964000>). Muiksi jäseniksi FT, tiedonhallinnan asiantuntija Sari Hirvonen, FT, intendentti Katariina Husso ja TT, yliopistotutkija Maria Takala-Roszczenko sekä TM, ortodoksisen seminaarin johtaja Mikko Sidoroff.

Päätös:

Esityksen mukaan.

***

Palvelukeskuksen johtajan esittely

81

Kirkolliskokousaloite pysyvän kirkkokalenterityöryhmän asettamisesta

Kirkolliskokousedustaja Timo Tynkkynen on toimittanut kirkolliskokousaloitteen pysyvän kirkkokalenterityöryhmän asettamisesta. **Liite 81.**

Korjattu esitys:

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että se lähettää kirkolliskokousaloitteen pysyvän kirkkokalenterityöryhmän asettamisesta kirkolliskokouksen sivistysvaliokunnalle.

Kirkolliskokousaloitteessa esitetään, että pysyvän kirkkokalenterityöryhmän toimikausi on kirkolliskokouskausi. Kirkolliskokouksen vaihtuessa työryhmän toiminta arvioidaan ja tarvittaessa sen kokoonpanoa uusitaan. Lisäksi painotetaan seuraavaa: Työryhmään tulee kuulua kreikkalaisen ja slaavilaisen filologian asiantuntijajäsenet sekä suomen kielen etunimistön etymologian asiantuntija kirkollisen edustuksen lisäksi. Työryhmä tulee toimia piispainkokouksen alaisuudessa ja yhteistyössä. Työryhmän päätehtävä on laatia kattava pyhien kalenteri sekä saattaa nimipäiväkalenteri ajan tasalle. Työryhmän tulee myös pohtia pyhien eri kategorioiden terminologiaa ja etsiä toimivat suomenkieliset vastineet. Työryhmän tehtäviin kuuluu myös seurata eri paikalliskirkkojen uusien pyhien liittämistä pyhien kalenteriin ottaen huomioon mm. Äitikirkon käytännön ja piispainkokouksen ohjeistuksen.

Perustelut:

Suomen ortodoksisen kirkon käytössä oleva vuosittain julkaistava kirkkokalenteri sisältää päivittäin muisteltavien pyhien nimet, päivittäiset perikoopit sekä nimipäivätiedot kunkin viikonpäivän kohdalla. Lisäksi julkaistaan erillisenä liitteenä liturgiset ohjeet. Viime vuosien aikana kirkkokalenteri on vuosittain köyhtynyt erityisesti muisteltavien pyhien sekä nimipäivien osalta. Kalenterista on jäänyt merkittäviä päiviä pyhiä ihmisiä sekä suomalaista ja karjalaista perusetunimistöä, minkä vuoksi kirkkokalenteri ei enää palvele riittävästi liturgisia tarpeita eikä yksittäisten seurakuntalaisten hengellistä elämää. Suomalainen etunimistö poikkeaa laajalti perinteisestä kirkollisesta etunimistöä, minkä vuoksi nimipäiväkalenterin toimittaminen vaatii erityisosaamista. Kalenteriin on lisätty viime vuosina uusia nimivariantteja ja vastaavasti siitä on poistettu useita nimipäiviä. Poistoissa on ilmeisesti vedottu vähäiseen käyttöön, mutta lopputulos on hyvin epälooginen. Merkittävänä työnä on viime vuosina julkaistu Synaksarion -sarja, johon on koottu mittava määrä pyhien elämäkertoja. Nykyinen

kirkkokalenterimme ei vastaa edes tätä laajaa teossarjaa ja pyhiä on poimittu siitä kalenteriin sattumanvaraisesti. Kirkkokalenterin ylläpitäminen ja toimittaminen vaatii ammatillisen työryhmän.

Päätös:

Korjatun esityksen mukaan.

***

Palvelukeskuksen johtajan esittely

82

Palvelukeskuksen nykymuotoisen toiminnan arviointi

Kirkolliskokous 25.-28.11.2019 teki päätöksen Kirkon palvelukeskuksen nykymuotoisen toiminnan arvioinnista sen 5. täysistunnossa 27.11.2019 hallintovaliokunnan mietinnön mukaisesti. **Liite 82 a.** Kirkolliskokous edellytti, että arviointi aloitetaan huhtikuun 2020 huhtikuun loppuun mennessä ja sen on oltava valmis käsiteltäväksi kirkolliskokouksessa 2020. Koronarajoituksista johtuen ko. kokous järjestettiin suppeassa muodossa, jolloin palvelukeskuksen nykymuotoisen toiminnan arviointi siirrettiin vuoden 2021 kirkolliskokouksen asialistalle.

Ulkoinen arviointi toteutettiin huhti-toukokuussa 2020 ja sisäinen arviointi 11.2020 – 6.2021.

Esitys:

Kirkollishallitus käsittelee palvelukeskuksen nykymuotoisen toiminnan ulkoisen ja sisäisen arvioinnin raportit, ja hyväksyy sisäisen arvioinnin yhteydessä esitetyn toiminnan muutossuunnitelman vuosille 2020-2025.

Muutosvaikutukset kohdistuvat koko palvelukeskuksen toimintaan, sen eri vastualueiden hallinnolliseen ja operatiiviseen tasoon. Esitettyjen muutosten päämääränä on valmistautua palvelukeskuksen toiminnan muutokseen koko kirkon operatiivista toimintaa ohjaavaksi ja toteuttavaksi hallinnolliseksi keskusorganisaatioksi. Muutosten kustannusvaikutukset vuosille 2022 – 2023 on yhteensä 286 000 euroa.

Kirkollishallitus lähettää päätöksensä kirkolliskokouksen 2021 hallintovaliokunnalle.

Perustelut:

Ulkoinen arviointi suoritettiin 4/2020 -6/2020 QL Partners Oy:n toimesta. Kirkon palvelukeskuksen nykymuotoisen toiminnan ulkoisen arvioinnin johtopäätökset perustuvat QL Partners Oy:n suorittamaan perusteelliseen analyysiin. Vaikka kyseessä on Palvelukeskuksen toiminnan arviointi, arvioitsija ei ole tehnyt arviointiaan tarkastelematta koko kirkon johtamista, talous- ja muita palveluita sekä toiminnan ohjausta sekä kontrollia kokonaisuutena. Raportin pohjana on varsin kattava selvitys. QL Partners on tehnyt arvioinnin toimeksiantonsa puitteissa. Palvelukeskuksen nykymuotoisen toiminnan arvioinnin loppuraportti, QL Partners Oy. **Liite 82 b.**

Sisäinen arviointiprosessi hallituksen suullisena toimeksiantona annettiin palvelukeskuksen johtajan tehtäväksi täydentämään suoritettua ulkoista arviointia 20.10.2020 (ulkoisen arvioinnin loppuraportin käsittelyn yhteydessä).

Palvelukeskuksen sisäinen arviointi suoritettiin aikavälillä 11/2020 – 6/2021. Sisäisen arvioinnin arviointiraportissa esitetään nykymuotoisen toiminnan vahvuuksia ja parantamisehdotuksia eri vastuualueilla sekä muutossuunnitelma toiminnan kehittämiseksi vuosille 2020 – 2025.

Palvelukeskuksen nykymuotoisen toiminnan sisäinen arviointiraportti ja muutossuunnitelma 2020-2025.
Liite 82 c.

Päätös:

Kirkolliskokousaloitteessa edellytetään sidosryhmien tarpeiden selvittämistä ja niiden kustannusvaikutusten arviointia ja selvityksen laatimiseksi asia jätetään pöydälle.

***

Tiedoksi

83

- a) Muutoksen tiekartta. **Liite 83.**

Esitys:

Merkitään tiedoksi.

Päätös:

Esityksen mukaan.

***

Pöytäkirjan tarkastajat

84

Esitys:

Pöytäkirjan tarkastavat metropoliitta Elia ja Anna-Katriina Salmikangas.

Päätös:

Esityksen mukaan.

***

Aika ja paikka alussa mainitut

Puheenjohtaja

Leo
Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa

Pöytäkirjan tarkastajat

Metropoliitta Elia

Anna-Katriina Salmikangas

Kirkollishallituksen istunnon sihteeri

Jari Rantala

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS

Kirkollishallituksen istunnon 15.9.2021 pöytäkirja on tarkastettu sähköpostilla 3.10.2021 ja todettu se kokouksen kulun mukaiseksi.

Pöytäkirja on lisätty kirkon nettisivuille 4.10.2021 ja määräaika oikaisuvaatimukselle ja valitukselle lasketaan edellä mainitusta päivämäärästä.

